

Recomanacions clàssiques

- Limitar els greixos
- Oli d'oliva (màxim 1 cullerada al dia si s'ha de perdre pes). Utilitzar oli acalòric.
- Carn vermella màxim 2 cops/setmana i <100g
- Màxim 2 ous a la setmana
- Lactis descremats
- Evitar formatges. Només formatges descremats i amb moderació.

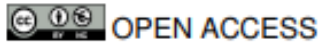

Composició de l'ou

- proteïnes: **ovoalbúmina**
- minerals: Se, P, I, Zn
- vitamines: A, D, B2, B12, àcid pantotènic i niacina
- **carotenoides** : luteïna i el seu isòmer zeaxantina
- **colina**
- Greixos són al rovell i suposen l'11% de la porció comestible
  - **200mg de colesterol** en un ou
  - àcids grassos:
    - **5g% AGM**
    - **1.2g% AGP**
    - 3g% AGS

Lleu augment c-HDL
LDL grans i poc aterogèniques

Egg consumption and risk of coronary heart disease and stroke: dose-response meta-analysis of prospective cohort studies

Ying Rong *doctoral student*^{1,2}, Li Chen *research fellow*^{1,2}, Tingting Zhu *research fellow*^{1,2}, Yadong Song *research fellow*^{1,2}, Miao Yu *research fellow*^{1,2}, Zhilei Shan *research fellow*^{1,2}, Amanda Sands *doctoral student*³, Frank B Hu *professor*³, Liegang Liu *professor*^{1,2}

- Un consum fins a 1 ou/dia no s'associa a un augment de risc de malaltia coronària o ictus (excepte en diabètics).
- Un consum elevat d'ous s'associa a una reducció d'ictus hemorràgic

Meta-analysis of Egg Consumption and Risk of Coronary Heart Disease and Stroke

Dominik D. Alexander PhD MSPH, Paula E. Miller MPH, Ashley J. Vargas PhD MPH RDN, Douglas L. Weed MD PhD & Sarah S. Cohen PhD

El consum fins a 1 ou al dia s'associa a una reducció d'un 12% d'ictus i no sembla que hi hagi associació amb malaltia coronària.

ORIGINAL RESEARCH ARTICLE

Associations of egg consumption with cardiovascular disease in a cohort study of 0.5 million Chinese adults

Chenxi Qin,¹ Jun Lv,¹ Yu Guo,² Zheng Bian,² Jiahui Si,¹ Ling Yang,³ Yiping Chen,³ Yonglin Zhou,⁴ Hao Zhang,⁵ Jianjun Liu,⁶ Junshi Chen,⁷ Zhengming Chen,³ Canqing Yu,¹ Liming Li,¹ on behalf of the China Kadoorie Biobank Collaborative Group

Heart: first published as 10

Es va observar una reducció de risc del 18% de mort per malaltia cardiovascular i una reducció de risc del 28% de mort per ictus hemorràgic en els consumidors d'1 ou al dia al comparar-los amb els que pràcticament no consumien ous.

Qin C, et al. Heart 2018;104:1756–1763. doi:10.1136/heartjnl-2017-312651

Moderate egg consumption and all-cause and specific-cause mortality in the Spanish European Prospective into Cancer and Nutrition (EPIC-Spain) study

Raul Zamora-Ros¹ · Valerie Cayssials¹ · Ramón Cleries² · María Luisa Redondo³ · Maria-Jose Sánchez^{4,5} · Miguel Rodríguez-Barranco^{4,5} · Jose-Juan Sánchez-Cruz^{4,5} · Olatz Mokoroa^{5,6} · Leire Gil^{5,6} · Pilar Amiano^{5,6} · Carmen Navarro^{5,7,8} · María Dolores Chirlaque^{5,7,8} · José María Huerta^{5,7} · Aurelio Barricarte^{5,9,10} · Eva Ardanaz^{5,9,10} · Conchi Moreno-Iribas^{9,10,11} · Antonio Agudo¹

- No es troba associació entre consum moderat d'ous (fins a 1/dia) i mortalitat per càncer o per malalties cardiovasculars.
- Sí s'ha trobat una associació inversa entre consum d'ous i morts per altres causes (sobretot malalties neurològiques com Parkinson i demència)

Associations of Dietary Cholesterol or Egg Consumption With Incident Cardiovascular Disease and Mortality

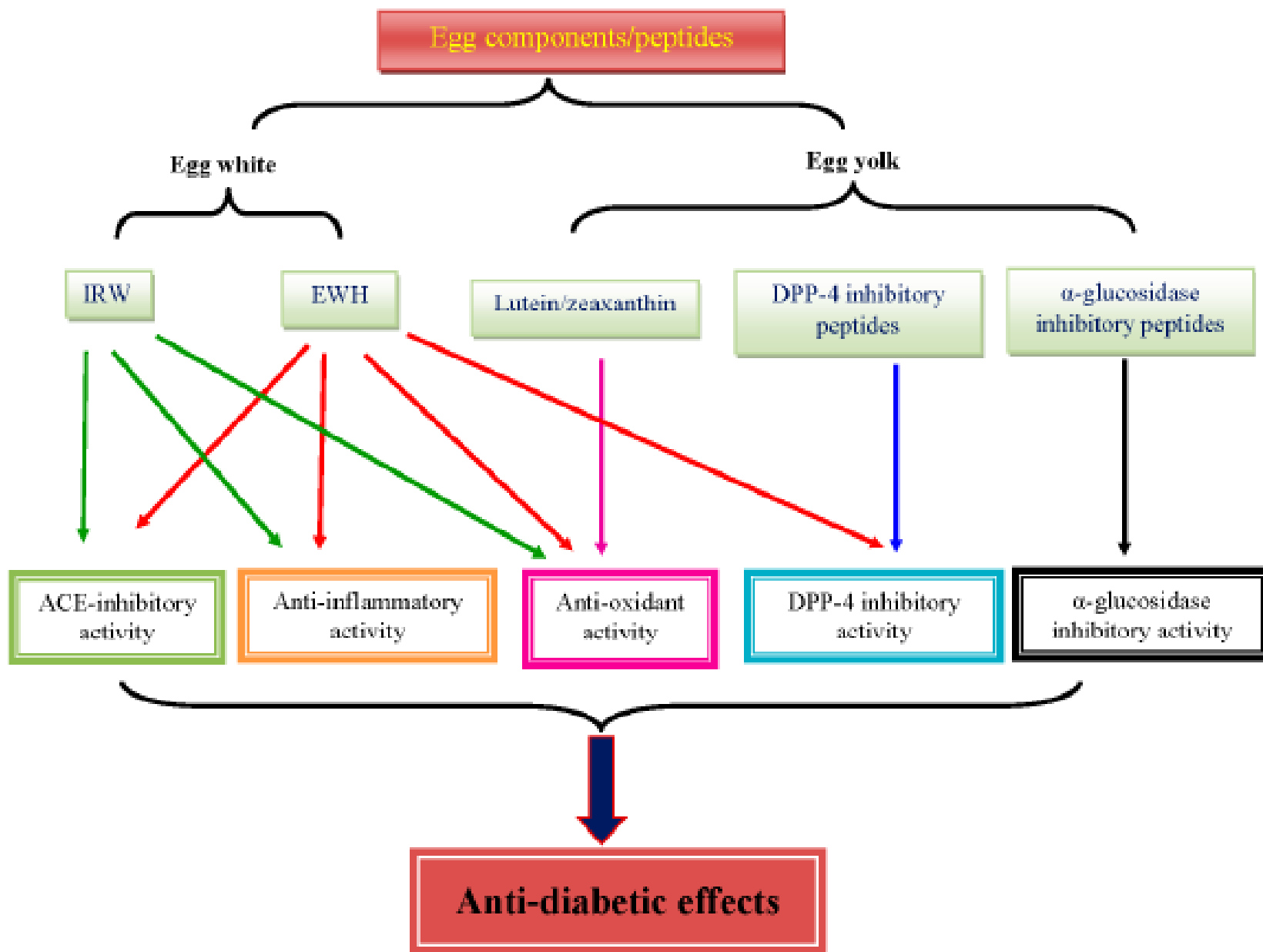
Victor W. Zhong, PhD; Linda Van Horn, PhD; Marilyn C. Cornelis, PhD; John T. Wilkins, MD, MS; Hongyan Ning, MD, MS; Mercedes R. Carnethon, PhD; Philip Greenland, MD; Robert J. Mentz, MD; Katherine L. Tucker, PhD; Lihui Zhao, PhD; Arnita F. Norwood, PhD; Donald M. Lloyd-Jones, MD, ScM; Norrina B. Allen, PhD

- Cada consum addicional de 300mg/dia de colesterol dietètic s'associava a un augment de risc d'incidència de MCV i de mort per totes les causes.
- Cada consum addicional de ½ ou al dia s'associava a un augment de risc d'incidència de MCV i de mort per totes les causes.

	USA	Espanya
Patró dietètic	Alt consum aliments processats, de carn vermella, greixos i sucres	Dieta mediterrània
Excés de pes en adults	90%	60%
Consum ultraprocessats	60% calories	32% calories

Controversies ous i diabetis

- El consum de ≥ 3 ous/setmana augmenta el risc de DM2 en cohorts americanes .
- En una cohort de Gales es troba, **només en els pacients diabètics**, una associació entre major ingesta d'ous i augment de glucosa basal i amb major risc d'ictus .

Figure 1. Major bioactivities of egg components and egg-derived peptides that possibly contribute to the benefits in T2D.

Estudis clínics valorant ingesta d'ous i diabetis

Egg Dose	Subjects	Duration	Study Design	Primary and Secondary Outcomes	Results
3 eggs/ day [52]	37 women with metabolic syndrome *; aged 30–70 years	12 weeks	Randomized, single blind, parallel design	Plasma lipids, apolipoprotein, oxLDL, CETP and LCAT	Improved HDL, large HDL particles, total and medium VLDL particles, HOMA-IR, and LCAT activity
2 eggs/ day [53]	65 subjects with T2D or impaired glucose tolerance; aged 54 ± 8.2 ; BMI 34.1 ± 4.8 kg/m ²	12 weeks	Randomized, controlled, parallel design	Blood lipid, glucose, insulin, HbA1c, CRP and apoprotein-B, homocystein	Increased HDL cholesterol; improved glycemic and lipid profiles
Egg breakfast [57]	21 healthy men; aged 20–70 years	1 week	Randomized, Cross-over	Fasting blood glucose, plasma insulin, ghrelin, leptin, GLP-1, PYY	Less variation in plasma glucose and insulin; reduced ghrelin response and energy intake
2 eggs per day [58]	34 adults with T2D (14 postmenopausal women and 20 men); mean age = 64.5 years	12 weeks	Randomized, controlled, single-blind, cross-over	Glycated hemoglobin, systolic blood pressure, body mass index, visceral fat rating, waist circumference, and percent body fat	Reduced body mass index, visceral fat, waist circumference and percent body fat; unchanged glycemic control
High-egg diet (≥ 12 eggs/week) or low-egg diet (< 2 eggs/week) [54]	140 aged subjects with prediabetes or T2D; BMI ≥ 25 kg/m ²	3 months	Randomized, controlled, parallel-arm	Plasma blood glucose, HbA1c, TC, LDL-C, HDL-C, TG, apolipoprotein B, CRP	No significant changes between groups
High-egg diet (≥ 12 eggs/week) or low-egg diet (< 2 eggs/week) [59]	128 subjects with prediabetes or T2D; aged ≥ 18 years; BMI ≥ 25 kg/m ²	12 months	Randomized, controlled, parallel-arm	Plasma glucose, HbA1c, 1,5-anhydroglucitol, traditional serum lipids, markers of inflammation, high-sensitivity C-reactive protein, interleukin 6, soluble E-selectin, oxidative stress, and adiponectin	No significant changes between groups

Nivells d'evidència sobre la ingesta d'ous i RCV

Evidència	Grau
Tant la població general sana com les persones amb factors de risc , malaltia cardíaca coronària prèvia o DM2 poden consumir fins a un ou al dia sense incrementar el seu risc cardiovascular.	B

- Alexander DD, Miller PE, Vargas AJ, Weed DL, Cohen SS. Meta-analysis of egg consumption and risk of coronary heart disease and stroke. *J Am Coll Nutr.* 2016;35:704-16.
- Diez-Espino J, Basterra-Gortari FJ, Salas-Salvado J, Buil-Cosiales P, Corella D, Schroder H, et al. Egg consumption and cardiovascular disease according to diabetic status: The PREDIMED study. *Clin Nutr.* 2017;36:1015-21.
- Djousse L, Khawaja OA, Gaziano JM. Egg consumption and risk of type 2 diabetes: A meta-analysis of prospective studies. *Am J Clin Nutr.* 2016;103:474-80.

Taula de freqüència de consum d'aliments SEA 2018

Frecuencia de consumo	Diario	3 veces por semana como máximo	Desaconsejado u ocasional
Grasas comestibles	Aceite de oliva, preferentemente virgen	Margarina	Freír con aceites de semillas
Huevos	Huevos enteros en cualquier preparación culinaria	Pacientes con diabetes	
Pescado	Azul o blanco	Marisco	Pescado en salazón, ahumados
Carnes ^b	Volatería y conejo	Carnes rojas magras	Carnes procesadas y embutidos
Productos lácteos	Leche y yogur semidesnatados o desnatados (sin azúcar). Quesos frescos	Leche y yogur enteros (sin azúcar). Quesos curados	Mantequilla, nata. Quesos curados en pacientes hipertensos
Legumbres y cereales	Cereales integrales, legumbres	Arroz, pasta	Cereales de harina refinada
Frutos secos y cacahuetes	Crudos (30 a 45 g)	Tostados	Salados
Chocolate	Negro con cacao $\geq 70\%$	Negro con cacao $< 70\%$	Chocolate con leche y blanco
Café y té	Té sin limitación. Café hasta 5 diarios, sin azúcar		
Frutas, verduras, féculas	4-5 raciones combinando los distintos tipos de frutas y verduras	Alimentos ricos en féculas (patatas)	Zumos de fruta comerciales y patatas fritas comerciales
Bebidas alcohólicas	Limitar a 30 g de alcohol en hombres bebedores y 15 g en mujeres. Preferentemente bebidas fermentadas (vino, cerveza) con las comidas		No aconsejable en los no bebedores
Productos con azúcares añadidos			Evitar cualquier alimento con azúcar añadido
Preparación de los alimentos ^c	Preferiblemente cocidos, a la plancha o rehogados.	Alimentos fritos en aceite de oliva virgen	Evitar ahumados, procesados y fritos con aceites refinados
Sal	Entre 2,5 y 4 g diarios		Salazones

a. Se recomienda consumirlo al menos dos veces a la semana.

b. Las carnes, fuente importante de proteínas animales, deben alternarse con el pescado, consumiendo una de estas opciones al día. Es preferible la carne blanca a la carne roja.

c. El consumo de platos aderezados con salsa de tomate, ajo, cebolla o puerro elaborada a fuego lento con aceite de oliva virgen (sofrito) puede realizarse a diario.

Lactis

Els lactis aporten diversos nutrients:

- Proteïnes
- Greixos saturats
- Hidrats de carboni
- Minerals: K, P, Mg, Ca
- Vitamina D

Respecte al **calci**:

Relació en forma d'U
entre ingesta de calci i
mortalitat CV.

Major benefici 800mg/dia

Lactis

- Els lactis són el paradigma d'aliment matriu com a modulator dels àcids grassos que contenen
- En diversos metaanàlisis es conclou que hi ha una **associació inversa entre el consum de lactis baixos en greix i el risc de malaltia coronària** i neutra amb els lactis sencers
- També s'ha trobat una **relació inversa entre el consum de iogurt sencer i la sd metabòlica** i la incidència de diabetis.

Formatges

Contingut:

- Greixos saturats
- Calci
- Vitamines
- Proteïnes
- Àcid linoleic
- Probiòtics

50g de formatge dur porta > 350mg de Ca

- **Relació en forma d'U** entre consum de formatge i reducció de MCV i ictus
- **Major benefici 40g/dia**
- **Relació inversa entre consum de formatge i Sd metabòlica i DM2**

Nivells d'evidència sobre els lactis

Evidència	Grau
Els productes lactis , sencers o desnatats i fermentats o no fermentats, tenen un efecte neutre o de reducció moderada del risc cardiovascular ^{1,2}	B
El consum de formatge es relaciona inversament amb el risc de malaltia cardiovascular total, malaltia cardíaca coronària i AVC ³	B

1.Gholami F, Khoramdad M, Esmailnasab N, Moradi G, Nouri B,Safiri S, et al. The effect of dairy consumption on the preven-tion of cardiovascular diseases: A meta-analysis of prospectivestudies. J Cardiovasc Thorac Res. 2017;9:1-11.

2. Drouin-Chartier JP, Brassard D, Tessier-Grenier M, Cote JA,Labonte ME, Desroches S, et al. Systematic review ofthe association between dairy product consumption andrisk of cardiovascular-related clinical outcomes. Adv Nutr.2016;7:1026-40.

3.Chen GC, Wang Y, Tong X, Szeto IMY, Smit G, Li ZN, et al.Cheese consumption and risk of cardiovascular disease: A meta-analysis of prospective studies. Eur J Nutr. 2017;56:2565-75.

Taula de freqüència de consum d'aliments SEA 2018

Frecuencia de consumo	Diario	3 veces por semana como máximo	Desaconsejado u ocasional
Grasas comestibles	Aceite de oliva, preferentemente virgen	Margarina	Freír con aceites de semillas
Huevos	Huevos enteros en cualquier preparación culinaria	Pacientes con diabetes	
Pescado ^a	Azul o blanco	Marisco	Pescado en salazón, ahumados
Carnes ^b	Volatería y conejo	Carnes rojas magras	Carnes procesadas y embutidos
Productos lácteos	Leche y yogur semidesnatados o desnatados (sin azúcar). Quesos frescos	Leche y yogur enteros (sin azúcar). Quesos curados	Mantequilla, nata. Quesos curados en pacientes hipertensos
Legumbres y cereales	Cereales integrales, legumbres	Arroz, pasta	Cereales de harina refinada
Frutos secos y cacahuetes	Crudos (30 a 45 g)	Tostados	Salados
Chocolate	Negro con cacao $\geq 70\%$	Negro con cacao $< 70\%$	Chocolate con leche y blanco
Café y té	Té sin limitación. Café hasta 5 diarios, sin azúcar		
Frutas, verduras, féculas	4-5 raciones combinando los distintos tipos de frutas y verduras	Alimentos ricos en féculas (patatas)	Zumos de fruta comerciales y patatas fritas comerciales
Bebidas alcohólicas	Limitar a 30 g de alcohol en hombres bebedores y 15 g en mujeres. Preferentemente bebidas fermentadas (vino, cerveza) con las comidas		No aconsejable en los no bebedores
Productos con azúcares añadidos			Evitar cualquier alimento con azúcar añadido
Preparación de los alimentos ^c	Preferiblemente cocidos, a la plancha o rehogados.	Alimentos fritos en aceite de oliva virgen	Evitar ahumados, procesados y fritos con aceites refinados
Sal	Entre 2,5 y 4 g diarios		Salazones

a. Se recomienda consumirlo al menos dos veces a la semana.

petits canvis

PER MENJAR MILLOR

més

FRUITES
I HORTALISSES

LLEGUMS

FRUITA SECA

VIDA ACTIVA
I SOCIAL

canvieu a

AIGUA

ALIMENTS
INTEGRALS

OLI D'OLIVA
VERGE

ALIMENTS
DE TEMPORADA
I PROXIMITAT

menys

SAL

SUCRES

CARN VERMELLA
I PROCESSADA

ALIMENTS
ULTRAPROCESSATS

Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública
de Catalunya

Més integrals per a la Promoció
de la Salut mitjançant l'Activitat
Física i l'Alimentació Saludable

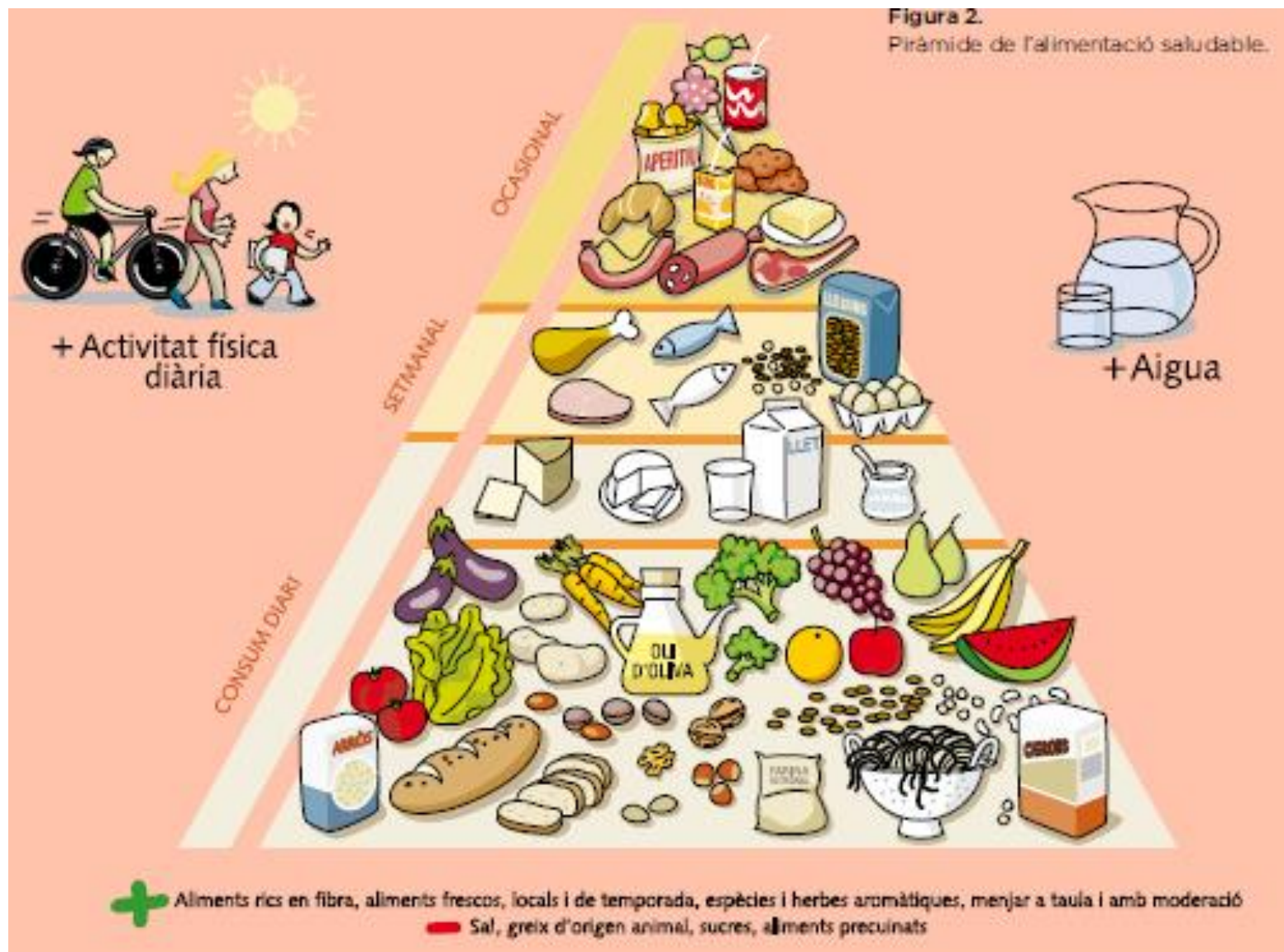
061 CatSalut
Respon

canalsalut.gencat.cat

GAUDIM MENJANT

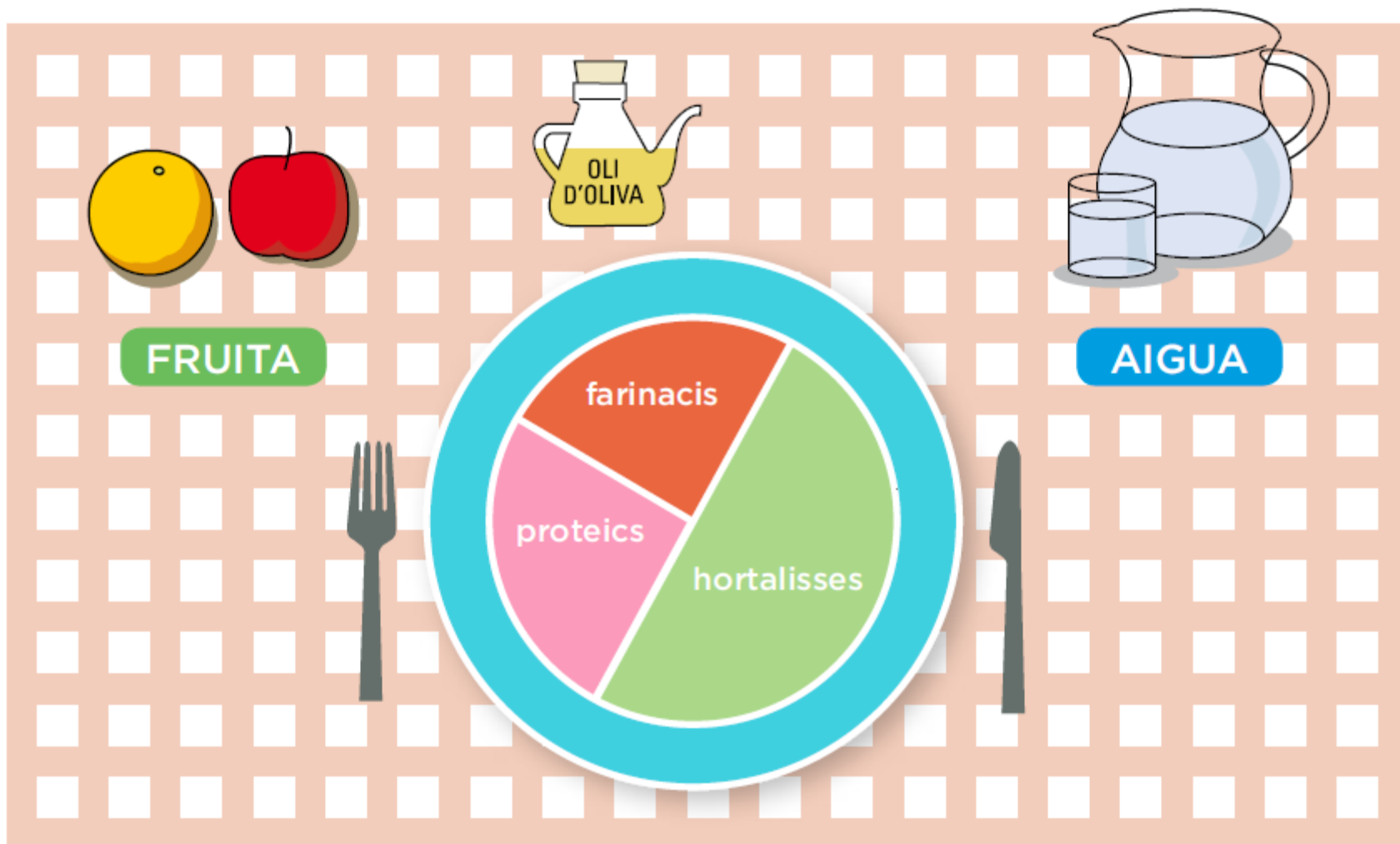
Piràmide de l'alimentació saludable

Freqüències orientatives de consum

GRUPS D'ALIMENTS	FREQÜÈNCIA DE CONSUM
Hortalisses	2 al dia, com a mínim, al dinar i al sopar
Fruites fresques	3 al dia, com a mínim
Farinacis ¹ integrals	a cada àpat
Fruites seques (crues o torrades)	3-7 grapats a la setmana
Llet, iogurt i formatge	1-3 vegades al dia
Carn, peix, ous i llegums	no més de 2 vegades al dia, alternant:
Carn	3-4 vegades a la setmana (màxim 2 vegades a la setmana carn vermella ²)
Peix ³	3-4 vegades a la setmana
Ous	3-4 vegades a la setmana
Llegums ⁴	3-4 vegades a la setmana
Aigua	en funció de la set
Oli d'oliva verge	per amanir i per cuinar

Plat de l'alimentació saludable. Exemple d'àpat.

Idees clau 1

- La unitat nutricional bàsica no són els nutrients (ex. àcids grassos) sinó els aliments que els contenen (olis, fruita seca, lactis...)
- L'alimentació no es basa en nutrients ni en aliments aïllats sino amb barreges complexes d'uns i altres formant part d'un patró alimentari.
- Complir amb les recomanacions generals d'un patró alimentari (ex. dieta mediterrània), pot ser més potent que, prohibir uns determinats aliments.

Idees clau 2

- Substituir aliments processats i ultraprocessats (rics en AGS, sobretot d'origen animal, i trans) per oli d'oliva i fruita seca (AGM i AGP).
- Substituir sucres i hidrats de carboni refinats per cereals integrals i greixos mono- i poliinsaturats.
- Escollir aliments frescos o congelats, mínimament processats. Evitar els que portin afegit sal, nitrats , sucres o/i greixos.

Idees clau 3

- L'oli d'oliva verge és el greix indicat per amanir i per cuinar . Ha demostrat prevenció de les malalties cardiovasculars.
- Es pot consumir fins a 1 ou al dia sense incrementar el risc cardiovascular.
- El consum de carns processades augmenta el risc de mortalitat total i de desenvolupar DM2 i malaltia cardiovascular.

Idees clau 4

- El consum de peix o marisc 3 cops per setmana, dues d'elles en forma de peix blau, redueix el risc cardiovascular.
- Els productes lactis tenen un efecte neutre o de reducció moderada del risc cardiovascular.
- El consum de formatge es relaciona inversament amb el risc de malaltia cardiovascular.

Bibliografia bàsica

- <http://canalsalut.gencat.cat/ca/vida-saludable/alimentacio/petits-canvis-per-menjar-millor/>
- Documento de recomendaciones de la SEA 2018. El estilo de vida en la prevención cardiovascular. Clin Investig Arterioscler. 2018;30(6):280-310
- Pascual V, et al. Documento de consenso SEA/SEMERGEN 2019. Recomendaciones dietéticas en la prevención cardiovascular. Clin Investig Arterioscler. 2019. <https://doi.org/10.1016/j.arteri.2019.02.004>

Preguntas ?

Estudi Predimed

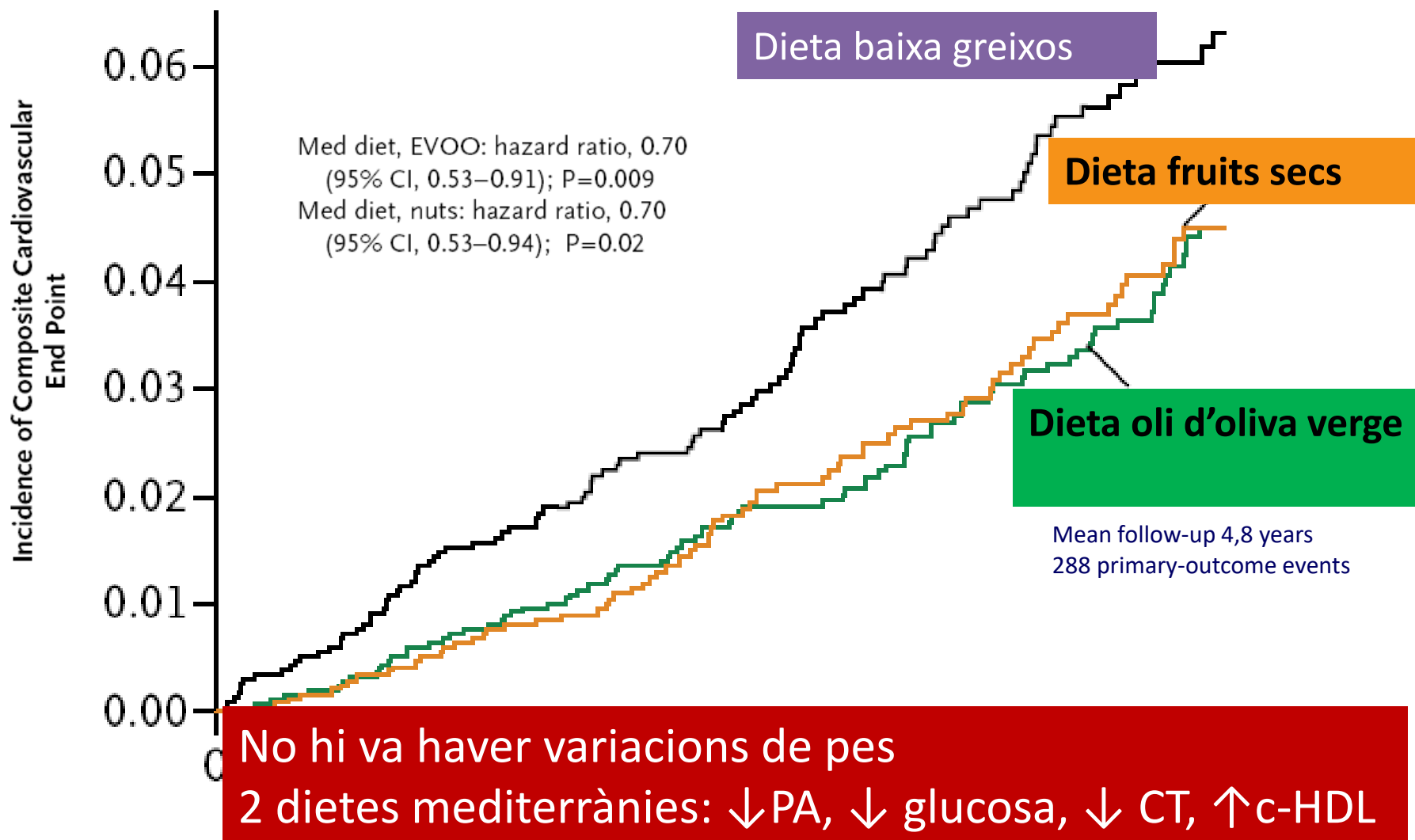
Compara 2 dietes mediterrànies :

- Dieta enriquida amb oli d'oliva verge (>50mL/dia)
- Dieta enriquida amb fruita seca (30g/dia) nous, ametlles i avellanes

versus

Dieta baixa en greixos

Variable clínica de valoració principal (IAM, AVC o mort de causa CV)

Metaanàlisi consum d'ous i ictus

Study name

Rate ratio and 95% CI

Bernstein 2012 (W)

Bernstein 2012 (M)

Djousse 2008 (M)

Nakamura 2004 (W)

Nakamura 2004 (M)

Qureshi 2007

Sauvaget 2003

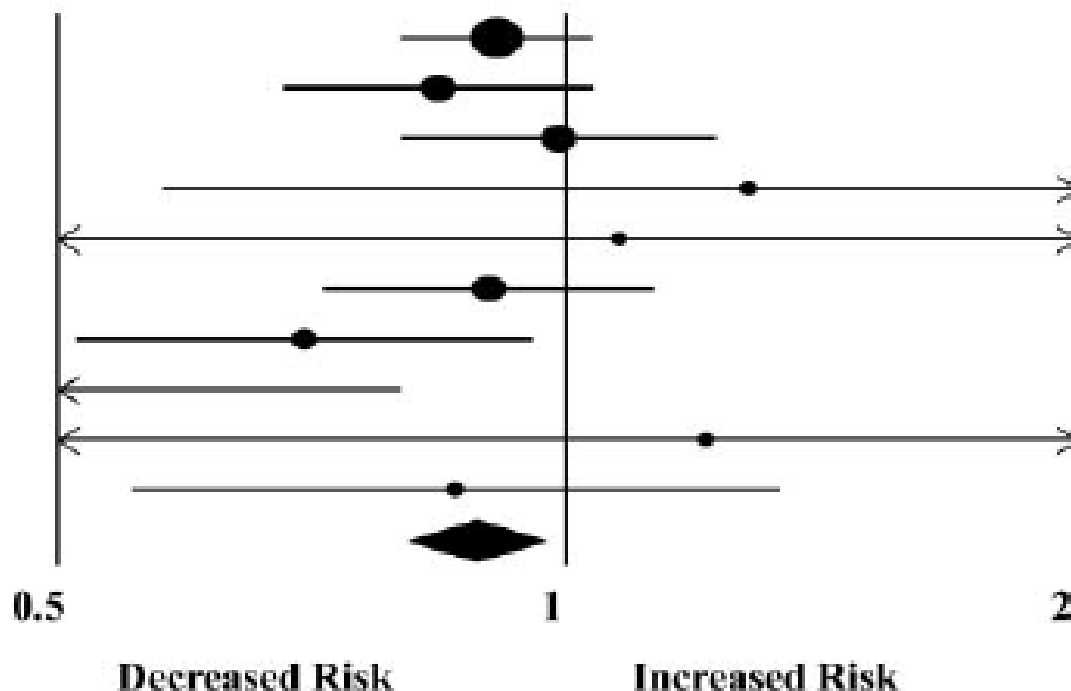
Serafford 2010 (M)

Serafford 2010 (F)

Yamaguchi 2012 (W) [IS]

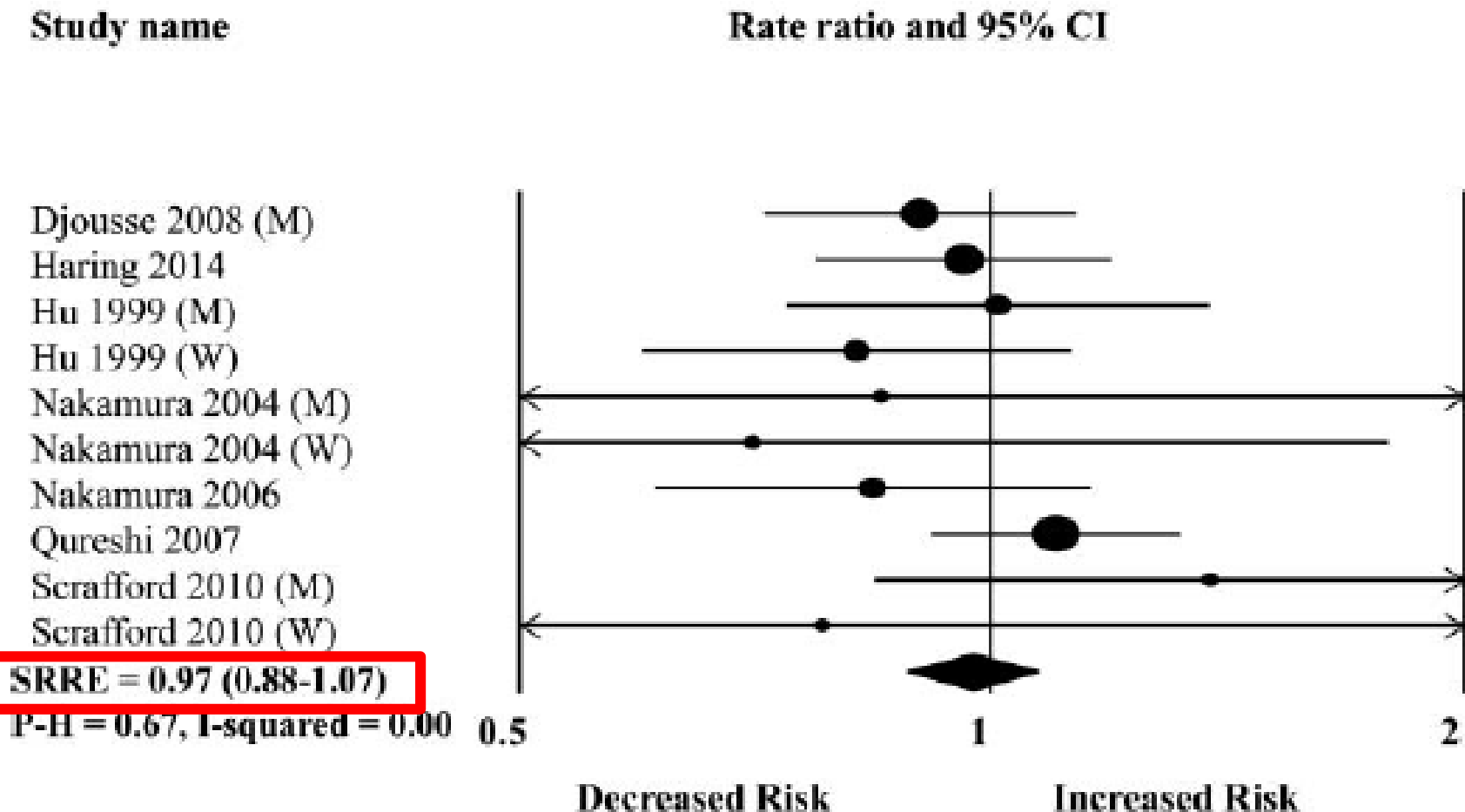
SRRE = 0.88 (0.81-0.97)

P-H = 0.37, I-squared = 7.50

L'ingesta d'1 ou diari redueix el risc d'ictus un 12%

Metaanàlisi consum d'ous i malaltia coronària

Results for men (M) and women (W) reported separately where applicable

Contingut en calci per 100mg de producte

Quesos	Manchego curado	1.200 mg
	Gruyere, emmental, roquefort	560-850 mg
	Manchego tierno	470 mg
	Burgos	127-180 mg
	En porciones	87-114 mg
	Requesón	60 mg
Lacteos	Natillas, flan	140 mg
	Leche de vaca	130 mg
	Batidos lácteos	120 mg
Pescados y Mariscos	Sardinas en aceite	400 mg
	Cigalas, langostinos, gambas	220 mg
	Almejas, berberechos	120 mg
	Langosta	60 mg
	Bacalao	51 mg
	Sardinas	43 mg
Verduras	Acelgas, cardo, espinacas, puerro	87-114 mg
	Alcachofas, coles, repollo, judía verde	40 mg
Legumbres/otros	Almendras	240 mg
	Higo seco	180 mg
	Garbanzos	145 mg
	Pistacho	36 mg
	Judías blancas, habas secas	130 mg
	Nueces, pasas, dátiles	70 mg
	Aceituna	63 mg
	Lentejas	56 mg

Dairy consumption and CVD: a systematic review and meta-analysis

Dominik D. Alexander^{1,2*}, Lauren C. Bylsma¹, Ashley J. Vargas¹, Sarah S. Cohen¹, Abigail Doucette¹, Muhima Mohamed³, Sarah R. Irvin⁵, Paula E. Miller¹, Heather Watson⁴ and Jon P. Fryzek⁵

Systematic Review of the Association between Dairy Product Consumption and Risk of Cardiovascular-Related Clinical Outcomes^{1–3}

Jean-Philippe Drouin-Chartier,⁴ Didier Brassard,⁴ Maude Tessier-Grenier,⁴ Julie Anne Côté,⁵ Marie-Ève Labonté,⁶ Sophie Desroches,⁴ Patrick Couture,^{4,7} and Benoît Lamarche^{4*}

Review Article

The effect of dairy consumption on the prevention of cardiovascular diseases: A meta-analysis of prospective studies

Fatemeh Gholami¹, Malihe Khoramdad², Nader Esmailnasab^{3*}, Ghobad Moradi³, Bijan Nouri³, Saeid Safiri⁴,
Yousef Alimohamadi^{5,6}

ORIGINAL CONTRIBUTION

Cheese consumption and risk of cardiovascular disease: a meta-analysis of prospective studies

Guo-Chong Chen¹ · Yan Wang² · Xing Tong¹ · Ignatius M. Y. Szeto² · Gerrit Smit³ ·
Zeng-Ning Li⁴ · Li-Qiang Qin¹

petits canvis PER MENJAR MILLOR

més

FRUTES I HORTALISSES

De fruites, com a mínim, **3 peces al dia**, senceres o a trossos, sempre per postres, a tot arreu i també entre hores.

D'hortalisses, com a mínim **2 vegades al dia**, crues (en amanides ben variades) o cuites (al vapor, saltada, al forn, etc.), com a plat principal o d'acompanyament.

LLEGUMS

De **3 a 4 vegades a la setmana**. Es poden cuinar i presentar de moltes maneres diferents, i és fàcil comprar-los cuits. Són molt econòmics i nutritius, i poden ser un substitut excel·lent de la carn, el peix i els ous. A casa nostra en tenim moltes varietats, aprofiteu-les!

FRUITA SECA

Un grapat **cada dia** és una opció molt bona i saludable, ja sigui crua o torrada però sense sal. Incorporeu-la en esmorzars i berenars, en aperitius i també a les vostres receptes.

VIDA ACTIVA I SOCIAL

Sumeu almenys **30 minuts** d'activitat física moderada, com a mínim **5 dies a la setmana**, si pot ser en companyia i a l'aire lliure.

Compartir els àpats amb temps i sense pantalles és una gran oportunitat per gaudir, fer salut i relacionar-se.

canvieu a

AIGUA

L'aigua és sempre **la millor beguda**: quan tingueu set, escolliu l'aigua, tant **durant els àpats** com **entre àpats**. Per reduir envasos, és millor l'aigua de l'aigüeta.

ALIMENTS INTEGRALS

Trieu les **varietats integrals** del pa, la pasta, l'arròs, etc., ja que sense refinar són més nutritives.

OLI D'OLIVA VERGE

Tant per **cuinar** com per **amanir**, utilitzeu oli d'oliva verge. Al nostre entorn es produeixen moltes varietats diferents i de gran qualitat.

ALIMENTS DE TEMPORADA I PROXIMITAT

Prioritzeu-los, ja que són **més frescos** i **conserven millor** les aromes, els gustos, els nutrients, etc. Consumir-los ajuda al **desenvolupament econòmic i social** del territori i té **menys impacte ambiental**.

Trieu-los a granel o en envasos reutilitzables per **reduir residus**.

menys

Eviteu condimentar amb sal i sucre els aliments i les preparacions, especialment les dels infants. Els ajudareu a prevenir malalties.

SAL

Reduïu la sal que **afegiu** als aliments i les preparacions, i la que utilitzeu que sigui iodada. Molts **aliments processats** contenen una gran quantitat de sal. Les espècies i herbes aromàtiques potencien el gust de les preparacions.

SUCRE

Disminuiu tant com pugueu el consum de **productes ensucrats** (tant aliments com begudes) i **eviteu afegir sucre** als aliments i begudes.

CARNS VERMELLES I PROCESSADES

La carn vermella es pot incloure **d'1 a 2 vegades a la setmana** com a màxim, i les **carns processades**, si es consumeixen, ha de ser forma ocasional.

ALIMENTS ULTRAPROCESSATS

Eviteu comprar i consumir, de forma habitual, aliments ultraprocessats, elaborats amb poca matèria primera a la qual s'ha afegit sucres, greixos, sal, midons, additius, etc., que modifiquen el gust, l'olor, el color, la textura, etc. del producte.

Recomanacions de consum dels diferents grups d'aliments

Hortalisses	2 al dia, com a mínim, al dinar i al sopar
Fruites fresques	3 al dia, com a mínim
Farinacis ¹ integrals	a cada àpat
Fruita seca (crua o torrada)	3-7 grapat a la setmana
Llet, iogurt i formatge	1-3 vegades al dia
Carn, peix, ous i llegums	no més de 2 vegades al dia, alternant:
Carn ²	3-4 vegades a la setmana (màxim 2 vegades a la setmana carn vermella)
Peix ³	3-4 vegades a la setmana
Ous	3-4 vegades a la setmana
Llegums ⁴	3-4 vegades a la setmana
Aigua	en funció de la set
Oli d'oliva verge	per amanir i per cuinar

Quantitats que no siguin excessives, adaptades a les necessitats i que evitin el malbaratament d'aliments.

1. Es consideren farinacis el pa, la pasta, l'arròs, el cereal, etc., i també la patata i altres tubercles.

2. Es considera carn vermella tota la carn muscular dels mamífers, com ara carn de bou, vedella, porc, xai, cavall i cabra. La carn blanca és, per tant, la carn d'aus, com també la de conill.

3. És convenient diversificar els tipus de peix, tant blanc com blau, i preferentment

de pesca sostenible. També s'hi inclou en aquest grup el marisc.

4. Els llegums, per la seva composició nutricional rica en hidrats de carboni i en proteïnes, es poden considerar inclòs en el grup d'aliments farinacis i també en el de proteïnes (carn, peix, ous i llegums).

**GAUDIR
MENJANT
ÉS POSSIBLE!**

Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública
de Catalunya

**Pla Jove per a la Promoció
de l'activitat física i l'alimentació saludable**

061 **CanSalut**
Respon

canalsalut.gencat.cat

<http://canalsalut.gencat.cat/ca/vida-saludable/alimentacio/petits-canvis-per-menjar-millor/>